

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDÉKEN

Egy évre ... 48 kor.
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy hóra ... 4 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasúti palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

Kisfalvi főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARAD, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

PÉNTEK, JULIUS 12.

Monay Ferenc dr. — a minorita-rend főnöke.

(Lakatos Ottó dr. aradi házfőnök és plébános. — A rendfőnökséget Kolozsvárra helyezik.)

A magyar provinciális minorita-rend szellemi és adminisztratív vezetésében nagyjelentőségű és fontos változás állott be. A minorita-rend miskolci nagykáptalani gyűlése a mai napon a rend egyik fiatal, nagytehetségű, rokonszenves tagját: **Monay Ferenc dr.** aradi házfőnököt és plébánost választotta meg a magyarországi tartományi minorita-rend főnökévé. A volt rendfőnököt, **Lakatos Ottó dr.**-t a nagykáptalani gyűlés az aradi rendház főnökévé és aradi plébánossá választotta meg. A rendfőnök-választó káptalani nagygyűlés ezen kívül rendkívül fontos és minket aradiakat különösen érdeklő határozatot is hozott, amennyiben kimondotta, hogy belső rendi okok következtében a rendfőnökséget **elhelyezi Aradról Kolozsvárra.**

Arad katolikus társadalmá, de bizonyára a város egész közönsége sajnálattal veszi tudomásul a káptalani nagygyűlésnek ezt az elhatározását. Arad városa mindenkor büszke volt arra, hogy a legmagyarabb papi rendnek, a minorita-rendnek szellemi és adminisztratív vezetése Aradon összpontosul. Ez szinte tradíciója volt a minorita-rendnek, amely kulturális, szellemi és társadalmi tekintetben teljesen összeforrott Arad városával. A város történetében a minorita-rend és maga a rendfőnökség is jelentős szerepet játszott. A város történelme szorosan összefügg a minorita-rendház történetével. A város történetében arany betűkkel ragyog **Sulyánszky** és **Jánossy Dömjén** minoriták neve. A város kulturáját, a hitélet emelését, a vallási toleranciát főként a minoriták áldásos működésének köszönhetjük. Fájó érzéssel veszi tehát tudomásul a város közönsége a szellemi vezetés elhelyezésében bekövetkezett változást, amelyet az adott körülmények indokoltá tesznek. A miskolci káptalani nagygyűlés diplomatikusan oldotta meg a problémát, amikor a rendfőnöki székhelyet elhelyezte Aradról Erdély fővárosába. El akarta kerülni az esetleg bekövetkező ellentéteket, amelyek abból származhatnának, hogy aránylag fiatal rendi főnök egy városban legyen a kiérdemesült rendfőnökkel, aki kisebb hivatásban, mint házfőnök és plébános teljesíti kötelességét és magasabb hivatását.

A káptalani nagygyűlés helyesen cselekedett, amikor Aradon hagyta **Lakatos Ottó dr.**-t, megválasztván őt az aradi rendház főnökévé és aradi plébánossá. **Lakatos Ottó dr.** tizenegy

esztendő működése alatt teljesen összeforrott Arad város társadalmával. Az ő ideális működésének köszönhető, hogy a hitélet fellendült Aradon. Toleranciával, sokszor meg nem értve, sokszor gáncsolva és félreértve teljesítette mindenkor papi kötelességét és beváltotta azt a programot, amelyet 1907-ben, első megválasztása alkalmával tett: békét, megértést és hazafias szellemet hozott a város társadalmába. Bármenyire is sajnáljuk, hogy a rendfőnökség székhelye elkerül Aradról, örömmel fogadjuk a káptalani nagygyűlésnek azt az elhatározását, hogy **Lakatos Ottó dr.** Aradon marad és továbbra is szellemi és kulturális vezetője lesz Arad katolikus társadalmának és folytatni fogja működését, amelyivel a város egész társadalmának szeretetét és megbecsülését kiérdemelte.

A rendfőnökválasztásról miskolci tudóstónk az alábbiakat telefonálja:

Monay Ferenc dr. megválasztása.

A káptalani nagygyűlésre kiküldött rendi megbízottak **Hacela Peregrin dr.**, a minorita-rend generálisának asszisztense elnöklété alatt szerdán délelőtt és délután a miskolci rendházban megtartották rendi beszámolójukat és a rend szellemi és adminisztratív ügyeit intézték el.

Mára maradt a káptalani nagygyűlés legfontosabb tárgya: a rendfőnökválasztás és a rend tisztviselői karának megválasztása. Ma reggel a rend kiküldöttjei a miskolci rendház templomában ünnepi misét hallgattak, amelyet **Lakatos Ottó dr.** celebrált.

A tulajdonképpeni választógyűlés a miskolci rendház refektóriumában ma délután folyt le. Az ülés megnyitása után szólásra emelkedett **Lakatos Ottó dr.** és megrongált egészségi állapotára való hivatkozással azt az óhaját fejezte ki, hogy rendtársai ne jelöljék a rendfőnöki állásra. Tizenegy esztendő működés alatt, amíg a magyarországi rend szellemi és adminisztratív vezére volt, egészségi állapota annyira megromlott, hogy most már ráfér a pihenés és örömmel veszi, ha fiatalabb erő veszi át a magyarországi rend vezetését.

A nagygyűlésen megjelent rendi kiküldöttek sajnálattal vették tudomásul **Lakatos Ottó dr.** bejelentését, de meghajoltak óhajta előtt és újból való káandidálásától elállottak. Így történt azután, hogy a rendi kiküldöttek **Monay**

Ferenc dr. aradi házfőnököt jelölték és a titkos szavazáson a kiküldöttek bizalma egyhangulag **Monay Ferenc dr.** emelte a rendfőnöki méltóságba.

A választás eredményének kihirdetése után a káptalani nagygyűlés elhatározta, hogy fontos belső rendi okok következtében a rendfőnöki székhelyet Aradról elhelyezi Kolozsvárra.

Ezután megválasztották a rend tisztviselői karát. Ebből a választásból az aradiakat csak az érdekl, hogy a rendi megbízottak az aradi rendház főnökévé és Arad plébánosává **Lakatos Ottó dr.** kiérdemesült rendfőnököt választotta meg.

Lakatos Ottó dr. aradi házfőnök szombat este érkezik vissza Aradra.

Az új rendfőnök.

A magyarországi provinciális minorita-rend új főnöke: **Monay Ferenc dr.** régi jóismerőse az aradiaknak. A káptalani nagygyűlés akkor választotta meg az aradi rendház főnökévé és aradi plébánossá, amikor **Fehér Aladár** házfőnök elhunyt. Azóta vezette az aradi rendház ügyeit és intézte az aradi plébánia hivatalát.

Monay Ferenc dr. még aránylag fiatal ember. Az utóbbi időben a magyarországi hierarchiában nem szokatlan jelenség, hogy vezető pozícióba fiatal, komoly és nagy tudású lelkészek kerülnek. **Monay dr.** rendjének egyik legképzettebb tagja. Mintaképe a hivatásának élő hivatását rajongásig szerető fiatal papnak, aki előtt mindig ott lebeg Krisztus tanítása: az emberbaráti szeretet. Szelídlelkű, rokonszenves egyéniségű lelkipásztor a minorita-rend új főnöke, aki nyeresége és büszkesége lesz a magyarországi rendnek, a hazafias, a kultúraért rajongó magyar minoritáknak.

Visszavert ellenséges támadások.

Berlin, július 11. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti: **Nyugati harcér: Rupprecht trónörökös hadseregétje:** Napközben élénk harci tevékenység, amely este sok helyütt feléledt. Ejjel felderítő harcok. Bethunetől északkeletre visszavertünk egy erősebb ellenséges előretörést. **A német trónörökös hadseregétje:** Tüzelési tevékenység az Aisne és a Marne között. A Villers Colletti erdőből jövő ismételt ellenséges részleges támadások előretöréseinket visszazoritották a Saverets szakadékig. Hat amerikai repülő közül, akik Koblenz elleni támadást kíséreltek meg, öt kezünkre jutott. A bennülőket elfogtuk. **Ludendorff.** (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Wekerle nem engedi magát elkergetni.

(Elfogadta a Ház a választójogi javaslatot. — Megkezdődött a részletes vita.)

A képviselőház ülését Scitovszky Béla elnök nyitotta meg háromnegyed tizenegykor. Az elnöki előterjesztések után Münnich Kálmán, a pénzügyi bizottság elnöke, beterjesztette a bizottság jelentését a Szeged, Székesfehérvár, Pécs és Nagyvárad városok részére engedélyezett rendkívüli házadómentességről, továbbá két bizottsági jelentést a szabadraktári vállalatokról és a szesz eladási árából megtervezhető összegek felemeléséről.

Ezután betöltötték a *Hammerberg* László lemondásával megüresedett jegyzői állást Kovácsy Kálmánnal, továbbá betöltötték a képviselőház huszonnégy különböző bizottságában az idők folyamán megüresedett tagsági helyeket.

A választások után

Ossoinac András szólalt fel a választójogi javaslatához. Az egyes intézkedéseket a fiúmei viszonyok szempontjából bírálja és azt mondja, hogy ez a javaslat Fiuméra nézve nem annyira jogkiterjesztést, mint inkább jogiosztást jelent. Reméli, hogy a részletes tárgyalásnál kijavítják a hibákat. Általánosságban elfogadja a javaslatot.

Csermák Ernő: Örömmel konstatálja, hogy grófok állanak a nemzet élén és hogy ők képviselik a nemzeti irányt. Magyarországon ez nem volt mindig így, itt a grófokkal szemben állt a nemzet, még csak magyarul sem tudtak, szerencsére azonban a nemzet beolvasztotta a grófi tömeget. Kéri a grófokat, ne aggodalmaskodjanak a magyar nemzettel szemben.

Egy hang: Az új grófok!

Csermák Ernő: Nemcsak az új grófokról beszélek. Itt van például Schönborn gróf, akit nemrég választottak be a képviselőházba, nemcsak beszél magyarul, hanem ír és gyönyörűen levelez. Konzervatív szempontból nem az a lényeg, hogy azok vezessék a nemzetet továbbra is, akik eddig vezették. A vezetéshez erkölcsi erő kell.

A javaslatot nem fogadja el.

(Wekerle zárószava.)

Szólástra többen nem jelentkeztek, az elnök a vitát berekesztette. Szünet után *Wekerle* Sándor miniszterelnök:

— A választójogi törvényjavaslat feletti vita igazolja, hogy a kérdés uralja a közfelfogást, a Ház tanácskozását és a politikai pártokat magukat is. Ennek meg kell szünnie. A mai választási törvényt fenntartani senki nem akarja. A kormány javaslatát oly nagy mérvű kiterjesztést foglal magában, hogy az hosszabb ideig nyugvópontonra jutattja a kérdést. A tanácskozás során meggyőződtem, hogy ezzel a képviselőházzal nem tudjuk oly terjedelemben a kérdést megoldani, mint terveztük. Nem volt más hátra, mint a választókra apellálni, ehhez az esz közhöz csak végső esetben szabad nyulni, de akkor kell is nyulni. A háború hosszú ideje alatt könnyen jöhetünk abba a helyzetbe, hogy ezt az eszközt igénybe kell vennünk. Bármennyire ultima ratióknak tekinteném azt, élnék vele, ha a rendes kormányzati ügyek vitelében meglennek zavarva, vagy ha fontos kérdéseket, melyeket mindenképp előtt meg kell oldani, nem tudnám ebben a Házban keresztülvinni. Ez esetben új választáshoz kellene folyamodnom. Ha mi a választójogi törvény miatt tettük volna meg ezt, úgy a legkedvezőbb esetben is egy esztendővel kitoltuk volna a kérdés megoldását és állandósult volna a bizonytalanság. Izgalmas nanguatban lehetetlen lett volna megoldani a nagy

gazdasági, pénzügyi, szociális kérdéseket, melyek a választójoggal vannak kapcsolatban. A közoktatás kiépítése, az adminisztráció javítása, helyes birtokpolitika, a nemzeti hadsereg, a keleti és déli határok biztosítása, ezek a nagy kérdések fontosabbak, mint a választójog. Ezeket most kell elvégezni, ezért nem apelláltam én a nemzetre.

A választójogi bizottság javaslata nem gyan, hogy a képviselőház többségét kielégítene, nem tekintik magukénak és nem vállalják érte a felelősséget.

Felkiáltások balfelől! Mi sem! *Wekerle* Sándor miniszterelnök: Ezt a javaslatot én sem tekintem a magaménak, középút ez, amely a megértéshez vezethet.

Számadatakról szólva, elégtétellel tartozik azoknak a tisztviselőknek, akik lelkes odaadással állították össze a szükséges adatokat és ezeket ne gyanúsítsák meg azzal, hogy párt érdeket szolgáltak, vagy, hogy a mindenkori miniszterelnök kedvére dolgoztak volna. Azok akik millió apadást mutatnak ki a javaslatban, azok alaposan tévednek.

A javaslatban feltüntetett 2,700.000 választó számában nincsenek még benne a kiskorú Károly-keresztesek és a női választók.

Förster Aurél: Ne is legyenek.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ha ezek számát hozzáadjuk a 2,700.000 koronához. (Derültség.)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Bocsánatot kérek a nyelvbőlésért. Olyan számhoz jutunk, amely azt mutatja, hogy nem olyan, mint amilyenek feltüntetik. A női szavazók huszonhatzren, a Károly-keresztesek négyszázharminchárom ezren lesznek. A választói javaslat, amely a Ház előtt fekszik, változatlan maradt az általános kellekek szempontjából, a melyet az első szakasz tartalmaz. Benne maradt a 24 éves korhatár, az irni-olvasni tudás, az állampolgárság, a domicilium, amelynek felvétele Vázsonyival egyetértésben történt.

Szüksítések vannak a második szakaszban, mert a bizottság a hat elemít tette meg kellekké, míg a kormány a négy elemi alapján áll. A Károly-keresztesek választójoga, az a kérdés, mellyel már rövidesen kénytelenek leszünk foglalkozni és a véderőreformnál már erre is sor kerülhet. Sok olyan jogi mvan, amely az automatikus fejlődés során meghozza a választójogot.

A nők választójogát meg kell adni és erre a felfogásomra általános igazságok készíthetnek. El kell menni addig a határig, ahol a nő döntő tényezőként szerepel és meg kell neki adni a választójogot.

A miniszterelnök ezután az ipari munkásság választójogáról beszél. A hivatalból történő összeírás a leghelyesebb módszer és nem hiszem, hogy ennél messzebbmőbb intézkedést lehetne tenni. Az ipari munkásságnál eltérés van, de véleménykülönbség nincs arra nézve, hogy az irni-olvasni tudást megkivánjuk tőlük. Még az ipari napszamosoknak is megadjuk a választójogot.

A választások tisztaságának kérdésénél azért járultam hozzá a bírák közreműködésének mellőzéséhez, mert a bírák maguk sem akartak a választási eljárásnál szerepelni. Gyökeresen csak akkor lesz tiszta a választás, ha minden költségkizárunk. A fuvárköltségeket a nui viszonyok mellett mellőzni nem lehet, de ellenőrizni kell azokat.

A titkosság a kerületek egyharmad részében meg lesz és pedig ott, ahol terror ellen kell megvédeni a választókat. Én sohasem fogadtam el

pénzt a választásokra és kedvezményeket nem adtam. Nemcsak pénzzel, de agitációval is lehet a választás tisztaságát mélyen megsérteni.

Kérem a tisztelt Házat, hogy Lukács György Rónai Jenő és Pop C. István indítványait mellőzni méltóztasson.

Bethlen István gróf indítványát sem fogadhatom el, mert aki a többnyelvű politikai nemzet egész energiáját ki akarja fejteni, annak nem lehet arra az álláspontra helyezkedni, hogy csak magyar nyelvű állampolgároknak ad politikai jogokat.

Egyes képviselők felszólították, hogy mondjak le. Nem érdemelném meg, hogy itt üljek, ha megmondanám, hogy meddig akarok maradni. Tessék ezt reám bízni. Mikor a választójog megalkotására vállalkoztam, azzal a feltétellel tettem ezt, hogy a katonai követeléseinket teljesítik a míg erre nézve biztosítékaink nem voltak, erre nem vállalkoztam. Ennek a vállalkozásnak eleget is fogok tenni és azt hiszem, tölem senki sem fogja féltetni a magyar hadsereget. Kérem a Házat, hogy általánosságban fogadja el a javaslatot.

(Elfogadjuk!)

Elnök felteszi a kérdést, hogy a képviselőház elfogadja-e a bizottság szövegezésében a javaslatot.

Felkiáltások: Igen, nem.

Elnök: Kérem, akik elfogadják, álljanak fel. A Ház túlnyomó többsége feláll; a munkapárt, a 48-as alkotmánypárt, valamint a néppárt több tagja.

Elnök kimondotta határozatképen, hogy a Ház a javaslatot általánosságban a részletes vita alapjául elfogadta. A Ház ezután a benyújtott indítványok felett döntött és valamennyit visszautasította. Rónai Jenő és Pop C. István indítványai mellett senki sem szavazott. Az elnök az ülést ezután délután négy óráig felfüggeszti.

(Részletes tárgyalás.)

Szünet után a Ház megkezdte a javaslat részletes vitáját. Az első szakasznál *Bethlen* István gróf újból megokolta ismeretes indítványát.

Tisza István gróf sajnálja, hogy a miniszterelnök nem fogadta el *Bethlen* gróf javaslatát, mely pedig a vitás kérdést jól megoldotta volna. Magasabb politikai érdekből azonban ő sem fogadja el.

Vázsonyi Vilmos csodálkozik azon, hogy *Tisza* István gróf *Bethlen* István gróf javaslatát mellett tesz nyilatkozatot, holott a bizottságban *Tisza* bebizonyította, hogy a javaslat elfogadása esetén a magyarság szupremáciájának semmi haszna sem lenne. A magyar nyelv tudása nem jelenti a hazafias szellemet. *Tisza* István gróf tiltakozik az ellen, mintha elvi álláspontját megváltoztatta volna. Nem állította, hogy a magyar nyelv a nemzetiségieket színmagyarokká teszi.

Elnök a vitát bezárja és a Ház az első szakaszt *Bethlen* István gróf és *Polónyi* Géza indítványainak mellőzésével a bizottság szövegezésében elfogadta. A második szakasznál *Falusy* Árpád a bizottságban beterjesztett külön véleményét fenntartja.

Szilágyi Lajos azt indítványozza, hogy a 24 éven alóli bronzérem tulajdonosok megkapják a választói jogot.

Jánossy Zoltán azt indítványozza, hogy a négy elemít vegyék fel kelleknek hat elemi helyett és hogy a rokkant katonák még az esetben is, ha nem tudnak irni és olvasni, megkapják a választójogot.

Az elnök a vitát bezárja és annak folytatását holnapra halasztja.

Kedden a képviselőház nem tart ülést, mert a királyi pár Pozsonyban lesz, kórházakat látogat meg, amelyen a kormány is részt vesz.

Uj vasuthálózat Aradmegyében.

(Törvényjavaslat készül a gazdasági vasutakról.)

A gazdasági vasutak számára új időszak kezdődik. Mint előkelő helyről értesül az *Aradi Közlöny*, a képviselőház elé legközelebb *törvényjavaslat kerül, amely egészen új alpra kívánja helyezni a gazdasági vasutak üzemét, a mennyiben az államvasuti üzemkezelés helyett nagy kedvezményeket ad nekik.* A meghozandó törvénytől az országnak új gazdasági lendületet várják s eltűntét egy kényszerhelyzetnek, amelyben a máv. állott s amelynek — minden forgalmi és gazdasági érdek ellenére — kellemtelen, drága teher volt minden kilométernyi vasutvonal, amelyet kezelésbe kellett vennie.

Ebbe az új időszakba kapcsolódik bele, bár ettől teljesen függetlenül *Aradvármegye egy új vasútvállalkozásának* terve, amely a rendkívül termékeny, gabonaprodukáló vidéknek a Kisjenőt, Szintét, Seprőst, Apátit, Barakonyt, Szapáriligetet, Kerülőst, Csermőt, Talpast, Somoskeszt magába foglaló *Lunkaságnak adna vasuti vonalakat.*

(Aradmegye új vasútja.)

Csakay Gyula kisjenői főszolgabíró már évek óta koncessziót szerzett a Lunkaság vasútjára, amely bekapcsolódnék abba a rövid, keskenyvágányú vonalba, amely mint a kisjenői uradalom tulajdona, Kisjenőről Szinte irányába vezet. Mióta a József főherceg uradalmát bérelő részvénytársaság felügyelője *Madurassy Jenő*, a terv új lendületet vett s most a legkomolyabb formában indultak meg az aláírások a magánosok és az érdekelt községek körében. Számítanak rá, hogy a már meglévő félmillió alapötke három-négy millióra szaporodik s akkor valamely pénzintézet kiegészíti a tőkét a szükséges összegig. A rendkívül jó termés s általában a mai konjunktúra azt igéri, hogy a vasut pénzügyi megalapozását könnyű lesz nyelbeütni.

A keskenyvágányú, teher- és személyforgalomra berendezendő vasut kiépítését a következőképpen tervezik. A Kisjenőről Horgostómajorba vezető, meglévő vonalat átvénné az uradalomtól az új vállalkozás, azután meghosszabbítaná *Szintén, Seprősen, Apáti* át *Barakonyig*. Szinte állomás-csomópont lesz, amennyiben innen délnek *Szapáriligetre* s onnan, kelet felé fordulva *Kerülőstre* szárnyvonalat építenek. Csomópont lesz Seprős is, ahonnan déli irányba, a Töz patakon keresztül a *kerülősi pusztákba*, a volt Sigray-féle földekre is vonal épül. A vasutak *központja Kisjenő lenne*, amely a szentannai vonala s ezzel az arad-brádi forgalommal való kapcsolata, másrésztől Kétegyháza felől a Budapest irányába való összeköttetése révén, az országos vérkeringésbe viszi bele ezt a világtól forgalmi tekintetben elzárt vidéket. Lehetne azután még a csermői és borosjenői összeköttetésről beszélni s ha a tervezett hálózat meglesz, ez mint kézenfekvő fejlődés ümagától fog jönni. Nagyon szép perspektíva, amelyért bizonyára a környékbeli érdekeltség lelkesedik a legjobban.

A vasut tervének mai komoly lendületével egy időre esik s ezt csak erősítheti is, a *Töz és a vele jórészt párhuzamosan haladó Szár-tos-patak szabályozása*. Ezek a Biharból nyugatnak tartó vizek, amelyek Miskénél egyesülve ömlenek a Fekete-Körösbe, folytonosan kiöntenek s a lakosság sokat szenvedett már miattuk. A szabályozás munkálata már megindult, a kotrógépek már ott állanak a rakoncátlan vi-

zeken. A tervezett vasut Szinte és Seprős között halad majd át az akkorára szeliddé vált Tözön.

(A kormány új gazdasági vasut-politikája.)

Az új vasutvonalak életképességét s általában az egész magyar gazdasági vasuti politikának új korszakát festgeti ki előttünk az itt következő nyilatkozat, amelyet a leghivatottabb helyről kaptunk s úgy véljük országos érdeklődésre tarthat számot:

— Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület mozgalmat indított meg, amelynek következménye lesz az *alsóbbrendű gazdasági vasutak építésére vonatkozó törvényjavaslat*. Ezt a kormány mihamarabb a törvényhozás elé fogja terjeszteni. A törvényjavaslat szerint a *kisvasutak különleges kedvezményben fognak részesülni* annak kárpótlásául, hogy lemondanak az állami üzemkezelésről és saját kezelést folytatnak. Az ország minden részében megindult s előreláthatólag nagy erővel fog megindulni ezeknek a vasutaknak létesítése. A finanszírozással nagy budapesti bankok foglalkoznak, mert érzik, hogy a gazdasági vasutaké a jövő.

A vicinális vasutak rendkívül kényes helyzetben vannak. A szabványszerződések, amelyek szerint az államvasutak kezeli őket, a legtöbb esetben a bruttó-bevételek ötven százalékát juttatja nekik. Ámde az üzemkiadás nyolcvan-kilencven százalékba kerül s ez az oka annak, hogy a máv. a vicinális vasutakra *évenként harminc millió koronánál többet ráfizet*. Ez a ráfizetés még nagyobb lesz, amint az anyagárak és a személyzeti kiadások növekednek. Ebből pedig az következik, hogy minden olyan intézkedés, amely a vicinális forgalmat növelné és a környék gazdasági értékét emelné, az államvasutakra nézve fokozott kiadást jelent és rá hátrányos.

Közgazdasági életünknek nehéz dilemmája ez és éppen ezért *nagy jövőjük van az önálló kezelésben megépítendő mezőgazdasági kisvasutaknak*, melyek inkább más forrásból fogják az államtól megkapni a támogatást s amelyek nem hozzák az államot kényszerhelyzetbe, hogy a közgazdaság és a forgalom rovására korlátozó intézkedéseket legyen kénytelen tenni csak azért, hogy a ráfizetése kisebb legyen. Építeni egyelőre nem lehet, de az előkészítő műveletekre amelyek biztatólag megindultak, nagyon kedvező az idő.

MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Péntek: Vágó Béla, a Magyar színház művészenek felléptével *Párisi rongyszedő*.
Szombat: *Párisi rongyszedő*.

* Kőváry Gyula társulatának vendégjátéka a *Modern Kabaréban*. Július 15-ikén és 16-ikán nevezetes estéi lesznek a *Modern Kabaréban*. Nagy anyagi áldozatok árán sikerült a direktciónak erre a két estére vendégszereplésre megnyerni Kőváry Gyulát, az országos híri kabaréművészt, aki kiváló társulatával a budapesti Apolló legújabb műsorából mutat be Aradon nagyszerű bohózatokat, bluetteket, pompás szöveget. Kőváry Gyulán kívül tagjai a kis művészársaságnak Kovács Lili, Takács Ili és Magyar Lajos, a legjelesebb magyar kabaréművészek. Különös érdeklődésre tarthat számot Kőváry Gyula konferansza, amellyel mindenütt elragadja a közönséget. Kőváry Gyula és társulata felemelt helyárak mellett

játsszik a kabaréban, a melynek pénztára már máától kezdve elfogad előjegyzéseket a hétfői és keddi művésztetűkre. — Vágó Géza páratlan sikerű revüje, amelyet eddig még mindig minden este táblás-ház előtt játszottak, egész héten műsoron marad és vasárnap két előadás keretében kerül színre.

* A színházi iroda hírel. *Párisi rongyszedő* háromszor egymásután. Tekintve, hogy a pénteki előadásra a jegyek nagyobb része eltelten kelt el, az igazgatóság szombati vasárnapra is kitűzte a *Párisi rongyszedő* mindig Vágó Bélával a főszerep sárnap délután *Csárdás király Imre, a Nemzeti Színház nagy Sári és Kurzer Böskével* jövő héten meg felléptelt, Vasgyáros, Hadifogoly darabokban. Jegye sokra hétfőn válthatók. — *Hékok*.

* A *Modern Kabaré* társulatának vendége Gyula társulatának vendége július 15. és 16-án az aradi *Modern Kabaré* társulata meghívására Lippán n. n. ahol máris érdeklődéssel várják a keheré művészeket.

Leszállítják a lisztadagokat.

(Két nehéz hét.)

A gazdasági év utolsó két hete a megpróbáltatások és lemondások ideje. Erre a két hétre a városnak nem áll annyi liszt rendelkezésére, hogy a lakosságnak a rendes fejadagot kiadhassa. A város tehát kénytelen az ultima ratiohoz a fejadagok leszállításához folyamodni, hogy az új termésből előállított liszt kiutalásáig valahogyan mégis elláthassák a lakosságot.

Löcs Rezső helyettes polgármester, a közlélmelési vállalat vezetője az *Aradi Közlöny* munkatársa előtt így nyilatkozott:

— Mindent elkövettünk, hogy elejét vegyük a lisztadagok leszállításának, de sajnos, ez sehogyan sem sikerült. Összes készleteinket, tartalékjainkat elöveltük és mégis le kell szállítani a fejadagokat. Az új termésből csak augusztus elsejére kapunk lisztet, addig tehát okvetlenül ki kell jutni a rendelkezésre álló diszkrétletből. Hogy mennyiben állapítjuk meg a leszállított adagokat, azt most még nem tudom megmondani. Jelenleg 5.32 kilogramm a fejadag. Sajnos, ezt legalább másfél kilóval le kell szállítani, úgy hogy a redukált fejadag előreláthatólag kevesebb lesz, mint négy kiló. A liszthiányon úgy akarunk segíteni, hogy ezalatt a két hét alatt több burgonyát osztunk ki a lakosság között. Vigasztaló, hogy éppen ebben az időben történik a redukálás, amikor mégis jobban tud segíteni magán a közönség, mint más időben. Zöldségeműek, hüvelyes vetemények vannak és így a közönség némileg kárpótolva lehet. Mindent megteszünk, hogy Arad ellátatlan lakossága ne nagyon érezze meg ezt a kényszerű lisztredukciót.

A közlélmelési vállalat tényleg mindent elkövet, hogy a fejadagok redukálását elkerülje. Tegnap délután távirati felterjesztést intézett a közlélmelési miniszterhez, hogy utaljon ki a hátralévő két hétre 7—8 vagon lisztet még pedig vidéki malmok útján, mert az aradi malmok minden készlete elfogyott. Megkereste a vállalat *Malatinszky Lajos* közlélmelési kormánybiztosát és a fővárosban tartózkodó *Barabás Béla dr.* főispánt, hogy intervenáljanak a miniszternél a kért lisztmennyiség kiutalása érdekében. Arra is kérte a vállalat a minisztert, hogy a Zsigmondházi Pollák-féle malomban levő két vagon liszt rekvirálására kapja meg a város a jogot. Ha a miniszter kiutalja a kért 7—8 vagon lisztet, akkor megmaradnak a mostani fejadagok, de ha a miniszter nem teljesíti a város kérelmét, akkor valószínűleg havi 4 kilóra, esetleg még kevesebbre szállítja le a vállalat a fejadagokat. A vállalat csak akkor fogja pontosan megállapítani a fejadagok leszállításának mérvét, ha a miniszter válasza megérkezik.

Ujabb milliós jegyzés.

(A VIII. hadikölcsön sikere.)

Ma járt volna le tulajdonképpen a hadikölcsön jegyzés terminusa, de az országban levő nagy banktömegekkel — úgy látjuk — még mindig nincs arányban az eddig beérkezett jegyzés és ezért meghosszabbították a jegyzés időpontját, azonban, hogy az utolsó napok megmozdul az ország és olyan hatalmas és nagyszámu jegyzések érkeznek a bankok a végső terminus után tudják majd feldolgozni és nyilvánítani az adatokat. Megjegyeznünk, hogy a harcterekről a jegyzés is szokott érkezni. E tekintetben, Németországban már azelőtt, hogy állandóan lehessen a hadikölcsönre jegyezni.

Amíg eddig elégnék mutatkozott a négy, hetente hat hetente terminus, de nem lehetetlen, hogy a nagyfokú papírpénz-infláció leküzdése céljából az eddigitől eltérő rendszabályokra is szükség lesz.

Egyik ilyen módja a kölcsönjegyzők pontos összeírása és nyilvántartása volna, hogy a késedelemeskedők és érdeklők ellen vétkezőket kötelességük teljesítésére lehessen szorítani. Vessék lelkiükbe ezt és cselekedjenek.

Arádon ma a következő jegyzések történtek.

Az Aradmegyei Takarékpénztár a VIII. hadikölcsöngyűjtés tekintetében minden eddigit felülmúló eredményt produkált, amennyiben a jegyzések összege a mai napig megközelíti a **17.000.000 koronát**.

Az eddigi hadikölcsönökre az intézet kerek számban összesen **70 millió korona** jegyzést gyűjtött, úgy, hogy e tekintetben a vidéki intézetek legelső sorában foglal helyet.

Mai jegyzések a következők: **T. A. 1 millió korona**, Harnesz Miklós 500.000, Karpí Zsigmond, Hász Antal és Balogh Károly 300—300 ezer, Berkes Lajos 250.000, Kocsik Mihály és Strauss Miksa 200—200.000, Hirsch Jakab, dr. Bogdánffy Béláné, Gillich Márton, Braun Dávid és Blaschka Emil 100—100.000, Hász Mariska 60.000, Bogdán Gyula 50.000, Bing Hugó 40.000, Schwarcz Adolf (részjegyzés) 30.000, Kornis Testvérek 30.000, Wolf Béla 25.000, özv. Vikol Lipótné és Niedermayer Antal 20—20 ezer, Klein Manó 17.000, özv. dr. Pílisi Béláné, Deutsch Sándor, Weiszberger Lipót és Wolf Zsigmond 15—15.000, Klein B. Vilmos 13.000, Friedrich Zoltán 11.000, Fodor és Reisinger, Kornis Zsigmond és Márton, Seidler Sándor, Aradi fűrészgyár r. t., Muzsaj Géza, Pasaly János, özv. Hemmen Mátyásné, özv. dr. Holz Antalné, Roczko Koszta, Kalmár József, Elek és vid. tak. és segély egyesület és Grosz József 10—10.000, Aradi szabadkőműves páholy 8700, Poszt Adám és dr. Rafajlovits Milos 5—5000, Téli Ferenc 9000, Kossuth asztaltársaság vasvitézalap 2000 koronát.

Az Aradi Ipar- és Népbanknál: Ujabb hadikölcsön biztosítások 240.000, K. L. 30.000, Murády Árpád dr. Soborsin 60.000, Achim L. Mária, Rosner Menyhért, Radányi Frigyes, Szakáts János, Haberhert Antal, Brunariu Simon és János, Wagner Miklós 10—10.000, Avarffy Innréné 5000, Goldstein Frigyes Lippa 4000, Kocsis Jánosné Óthalom 3000, Vogel Benő, Gyertyánffy Ilona 2000—2000, Kresz Károly, Denifléé Kató, Krizsán Dezső, Edelmüller Ödön, Habereger Mariska 1000—1000 korona. **Összes eddigi jegyzés: 7.047.450 korona.**

Aradi Központi Takarékpénztár r. t.: Tö-

rök Béla 50.000, Popovics nővérek, Weber Ferencné, Schwarz Józsefné, Pitzer Péterné, Schwender János, Arender György és Arender Miklós 10—10.000, Seidner Sándor és Arad sz. kir. város közéletmezési hivatala 5—5000, Lukács József és Maler János 1000—1000 koronát. **Összes jegyzés: 2.692.350 korona.**

Az Aradi Általános Takarékpénztárnál történt újabb jegyzések között vannak: Sch. A. 70.000, Jakubovits József 10.000, Scheibel Adolf 6500, Losonczy Lajos 5000 korona, eddigi jegyzés 1.267.100 korona.

Az Aradi Közgazdasági Bank r. t.-nél a VIII. magyar hadikölcsönre az első és második ciklusban összesen **2.721.400 n. é. kötvény** jegyeztetett.

Ninos változás a német külpolitikában.

(A kancellár Hintze kinevezéséről.)

Berlinből jelentik: Stresemann, a nemzeti szabadelvű párt vezére kijelentette, hogy téves az az állítás, mintha Hintze allddeutsch lenne. Sokkal inkább tekinthetik Hintzét olyan politikusnak, aki a nyugati hatalmak felé való orientálást fogja keresni.

Berlinből jelentik: A *Kölnische Volkszeitung* jelentése szerint Hertling gróf kancellár és Hintze admirális beható tanácskozást folytattak. Hintze a kancellár által folytatott eddigi külpolitikát teljes meggyőződéssel fogja képviselni. Ami Hintze személyét illeti, megírhatjuk róla, hogy olyan férfi, aki tudja, hogy mit akar és azt, amit akar, gyors elhatározással viszi keresztül. Az eddigi filozofálgatással és békebeszédekkel nem jutottunk előre, talán közelebb hoz munkát a békéhez az elhatározott tettek embere, aki erős kézzel ki fogja tudni használni a viszonyok konjunkturáit.

Bécsből jelentik: Hintze admirálisnak külügyi államtitkárrá való kinevezése formálisan eddig azért nem történt meg, mert mérvadó helyen ezzel is kifejezésre akarják juttatni a parlamentarizmus elvét, hogy előbb a kancellár lépjen érintkezésbe a többségi pártokkal és alkalmat adjon a pártoknak arra, hogy kívánásaikat a külügyi politika jövő irányítását illetően az új külügyi államtitkárral kapcsolatban kifejezésre juttassék.

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés főbizottsága ma tartott ülésében meghallgatta Hertling gróf birodalmi kancellárnak a politikai helyzetre vonatkozó fejtegetéseit. A feszült érdeklődést tanúsította a nagy hallgatóság megjelenése s a kancellárral együtt valamennyi államtitkár is jelen volt.

Hertling gróf birodalmi kancellár a gyűlés megnyitása után azonnal szólásra emelkedett, kijelentette, hogy a külügyi kormány élén történt változás az egész Németbirodalom politikájának az irányát a legkevésbé sem változtatta meg. A belső és külső politika tovább is azon az uton halad, amelyet korábbi nyilatkozatokban jelöltek meg. A birodalmi kormány teljes energiájával be akarja fejezni a megkezdett reformokat. Kifelé a birodalom politikája programmatikusan a pápa békejegyzékére adott válaszában van lefektetve. Az egész világ előtt ismeretes a német kormány becsületos béketörekvése. E tekintetben eddig sem változott semmi, a jövőben sem fog változni. Ezzel szemben áll azonban az a tény, hogy ellenségeinknek megsemmisítésünkre irányuló akarata továbbra is a legélesebben lép előtérbe. Legutóbb Wilson és Balfour beszédei ezt hangoztatták; míg e tekintetben változás nem történik, kénytelenek vagyunk tovább harcolni szabadságunkért és jólétünkért. Abban a készségben, hogy ha a velünk ellenséges hatalmak valóban komoly tárgyalásokat indítványoznak, mi ebbe belemenjünk, a birodalmi politika vezetősége teljesen egy a legfelsőbb hadvezetéssel.

A kancellár ezután részletesen ismertette a keleti és nyugati problémát és arra az eredményre jutott, hogy a kormány programja mindkét irányban egyezik azokkal a nyilatko-

zatokkal, amelyeket 1917. novemberében tettek s amelyeket a birodalmi gyűlés többsége helyeselt. A külügyi hivatal vezetésének más személylyel való betöltése nem tárgyi véleménykülönbségekre, hanem csupán személyi természetű megfontolásokra vezethető vissza — mondotta a kancellár — és ezekről a szempontokról bizalmas felvilágosítást adott.

— Hinze az új külügyi államtitkár — folytatta a kancellár beszédét — kötelező nyilatkozatot tett, hogy mindenben követi a birodalom eddigi politikáját.

A főbizottság ezután vitát kezdett a politikai helyzetről.

Gröber (centrum) kijelenté, hogy a birodalmi kancellár fejtegetései őt és pártját kielégítik.

Scheidtmann (szociáldemokrata): A külföldön és belföldön egyaránt igen rossz benyomást keltett a külügyi államtitkári válság, mert a hódító politika diadala gyanánt ítélik meg. Ha a kancellár szerint minden a régiben marad, miért kellett Kühlmannnak mennie. Nem helyes, hogy Kühlmann hirtelen, a birodalmi gyűléssel való előzetes érintkezés nélkül becsátották el és utódja kinevezésénél sem kérdezték meg a parlamentet. A kancellár a békerezolució mögött áll, azonban a „hazafi“ párt agitációja lehetetlenné teszi ellenségeinknek a hozzánk való közeledést.

Fischbeck (haladó): A változástól, a kancellár felvilágosításai után, nem fél.

Westarp gróf (konzervatív): A pápa jegyzékére adott válasz nem alkalmas arra, hogy kormányprogram legyen. Az, hogy a kancellár kész komoly közeledés esetén ellenségeinkkel tárgyalni helyes. Helyén valónak tartaná, ha eme készségünk hangoztatásában bizonyos mértéket tartanánk. Tagadja, hogy Hintzét a maguk emberének tekintik. Állásfoglalásukat attól teszik függővé, milyen politikát hoz az új ember. Kívánja, hogy Hintze a legfelsőbb hadvezetőséggel a legszorosabb egyetértésben járjon el.

Berlinből jelentik: Parlamenti körökből az hallatszik, hogy a kancellár beszéde és a pártvezérek nyilatkozatai után, a helyzet teljesen tisztázottnak tekinthető. Számítanak arra, hogy a hadihitelt tárgyaló törvényjavaslatához a szociáldemokraták simán hozzá fognak járulni.

Új védelmi vonalaink Albániában.

Budapest, július 11. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti: Az olasz harctéren nincs említésre méltó esemény. Albániában csapataink új védelmi vonalon rendezkedtek be. A Bevoli folyó völgyében visszavertünk egy francia századot, mely állásainkat igyekezett kifürkészni. A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

TÖRVÉNYSZEK

§ **Kinos incidens a lakásbizottság előtt.** **Budapestről** telefonálja tudósítónk: Jakab bíró elnöklése alatt álló lakásbizottság bonyolult lakásrekvirálást tárgyalt. A Lipót-körut 13. szám alatt a Besztercenaszódi Faipar iroda-helyiségeire ketten reflektáltak: Schück vendéglős és Szele József dr. ügyvéd. A tárgyalás során Glüksthal Lajos dr., Schück ügyvédje hangzott, a lakás Schücköt illeti, aki előbb jelentette be igényét a lakáshivatalnál. — Arcpirító — mondotta az ügyvéd — hogy atyafiság alapján a később jelentkező kapja meg a lakást. Gleichmann Lajos dr. ügyvéd, aki a Beszterce-naszódi Faipart képviselte, tiltakozott az ellen, hogy váddal illessék a lakáshivatalt és a bíróságot felhívta, hogy utasítsa vissza a hangot, amelylyel Glüksthal Lajos dr. a lakáshivatalról beszél. Szele József odakiáltott Glüksthalnak:

— Majd a bíróságon kívül fogjuk elintézni!

Jakab bíró kijelentette, hogy a lakásbizottság nem illetékes, hogy a vádat tisztázza. A lakásbizottság végül a lakást Schück vendéglősnek ítélte meg.

HIREK.

Inzultált fővárosi színművész.

Nagyváradról jelentik: A zejszaka három órákor Kőváry Gyula, az országosan ismert színművész, aki két napon keresztül vendégszerepelt itt a turnézó művészek és két újságíró társaságában kocsi akart keríteni a Bémer-téren, hogy a hajnali kolozsvári személyvonathoz kivigye őket. A bérkocsi állomáson két konfliktus lézengett, mind a kettő le volt foglalva és nem akarta vállalni a fuvart.

— Ott a színháznál áll egy kocsi, az szabad! — mondta a kocsis és Lazarevics Pero huszárfőhadnagy, aki szintén a társaságban volt, jelt adott a kocsisnak, aki oda is hajtatott. Magyary Lajos színész fel akart szállni a kocsira, amikor egy szitkozódó katonatiszt rohant ki az Emkekávéház terraszáról és elkapta a ló zablóját.

A társaság visszahúzódott és Lazarevics huszárfőhadnagy kérdőre vonta a főhadnagyot, aki horvát nyelven durván azt válaszolta, hogy a kocsit lefoglalta és senkinek sincs joga elvenni tőle. Aztán lecsatolta a bajonettjét és a szíjánál fogva hozzávágta a kocsishoz, aki lefordult a bakról.

A főhadnagy, aki láthatólag réz volt németül és horvátul szitkozódott és sértő kifejezésekkel ülette a hölgyeket. A társaságban levő két 70-ik gyalogezredbeli tiszt nem birt vele és sikertelenül próbálta eltávolítani a bofrány színhelyéről. Lazarevics főhadnagy ekor energikusan ráta madt és követelte, hogy mondja meg a nevét. A részeg főhadnagy megmondta nevét, azonban ezután sem tágitott. Össze-vissza csapkodott a bajonettel és közben a legkvalifikálhatóbbabb kifejezéseket használta. Midőn a társaságban levő hölgyekre, akik között Kőváry felesége is jelen volt, egy felháborítottan inzultáló megjegyzést tett, Kőváry, akit különben is nehezen tudnak visszatartani a társaság férfitagjai, odarohant a főhadnagyhoz és rákiáltott:

— Mit mondott?

— Wer sind sie? — ordította a részeg főhadnagy és tejes erejével Kőváry felé suított a bajonettel. Kőváry félreugrott és így sikerült az ütést elkerülnie. Közben a két 70. gyalogezredbeli tisztnek mégis sikerült a dühöngőt megfékezni és elcipelni a Bémer-térről. Az esetről Lazarevics Péter főhadnagy jelentést tett a nagyváradi katonai parancsnokságnak.

— A belga királyi pár Angliába repült. Londonból jelentik: Curson közölte az alsóházzal, hogy a belga király és királyné repülőgépen Angliába érkezett. Amsterdamból jelentik: Reuter-ügynökség jelentik a belga királyi párnak Angliába való repüléséről: Az előkészületek a legnagyobb csendben történtek. Két vizirepülőgépet használtak az utra, melyek közül mindegyik egy-egy utast vitt. A belga királyi pár egy angol kikötőben szállt partra, ahol már autók várahoztak rájuk.

— Kiténtetések. A király megengedte, hogy Majos Zoltán dr. 2. osztályú főorvos az aradi tartalékkórház parancsnoka a porosz királyi 2. és 3. osztályú vörös-kereszt érdmet, Sturiza János dr. ezredorvos, az aradi járványkórház volt parancsnoka, Vidakovich Lajos dr. ezredorvos, aki két ízben volt Aradon sorozó-orvos és Kakué János dr. aradi ezredorvos a porosz királyi 3. osztályú vörös-kereszt érdmet elfogadhassák és viselhessék.

— Új egyetemi magántanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Eckhardt Sándor dr.-nak, a báró Eötvös kollegium tanárának a XVI. századi francia irodalom köréből egyetemi magántanárná történt képesítését jóváhagyólag tudomásul vette és őt ezen minőségében megerősítette.

— Vilmos császár koporsója. Hágából jelentik: Az amerikai izlésnek és kulturának egy jellemző tünetéről ad hirt a Daily News. A lap ugyanis azt jelenti Newyorkból, hogy a Vörös-kereszt javára nyilvános helyen egy koporsót állítottak fel, amely ugy szerepel, mint Vilmos császár koporsója és mindenkinek, aki egy dollárt lefizet, joga van a fedél beszegezéséhez egy szöggel hozzájárulni.

— Tartalékos századosi kinevezés. A király Szél Lajos dr. 33. gyalogezredbeli tartalékos főhadnagyot tartalékos századossá nevezte ki.

— Nem kap enni egy osztrák miniszter. Érdekes fényt vet az Ausztriával szomszédos magyarországi vármegyéknek a szomszédal szembeni óvatosságára az egyik szombathelyi újság következő hirt: Marek Károly titkos tanácsos, volt osztrák pénzügyminiszter Szombathelyen kötött házasságot. A fiatal házaspár a mézesheteket ott akarta eltölteni, de a rendőrség nem adott nekik tartózkodási engedélyt. Szombathely közel van az osztrák határhoz — így okoskodott a szombathelyi rendőrség — s ha nem lépnek fel szigorúan, akkor eleszik előlük mindent Bécs. Ezért nem lehet kivételt tenni még egy volt osztrák pénzügyminiszterrel sem.

— Budapest új katonai parancsnoka. Budapestről telefonálja tudósítónk: Budapest új várparancsnoka Várkonyi Albert vezérőrnagy ma elfoglalta hivatalát. Várkonyi vezérőrnagy ezelőtt a kassai honvédkerület parancsnoka volt.

— Cseh agitáció Magyarországon. Bécsből jelentik: Csehországban mozgalom indult meg, hogy tüntető kirándulást rendezzenek a magyarországi tót vidékekre. A kirándulásnak célja elsősorban, hogy ellenőrizzék a magyar kormányának a tótokkal szemben követett eljárását és a tótokkal szemben való bánásmódját. Másik célja a kirándulásnak agitációs adatok gyűjtése. A mozgalom élén Mallal tót agitátor áll, aki tegnap a Vecser című lapban felszólította mindazokat, akik bátrak s akik nem félnek a kiutasítástól és börtöntől, csatlakozzanak a mozgalomhoz és vegyenek részt a kirándulásban. Egyelőre a kirándulást csak Ruttkárra tervezik.

— Jövähagyta a miniszter a tisztviselők fizetésrendezését. Ma délelőtt érkezett meg a városhoz a belügyminiszternek régóta várt leírata, amelylyel a városi tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozó közgyűlési határozatot jövähagyja. A leirat szerint a belügyminiszter jövähagyta a helyi pótlékokat és a négy szolgálati pótlékokat, amelynek értelmében három évenként négy ízben emelkedik a tisztviselő fizetése. A rendőrség államsegélyének felelőse és a pótlékok utáni háborus segélyre néző később fog határozni a miniszter. Varjassy Lajos polgármester kijelentette munkatársunk előtt, hogy a jövähagyott pótlékokat még ezen a héten, előreláthatólag szombaton folyósítani fogják a városi alkalmazottaknak.

— Iparigazolvány nélküli kémkedett Károlyi Mihály ellen. Budapestről telefonálja tudósítónk: A Konsten-ügynek érdekes fejleménye kezdődött most a rendőrségen. Egyik magán-detektiv-vállalat tulajdonosa feljelentést tett a Konsten-ügyből jól ismert Robinson (családi nevén Rosenfeld) Lipót ellen, aki a Károlyi Mihály gróf elleni kémkedése alkalomával tudvalevőleg magán-detektivnek adta ki magát, holott iparengedélye erre nem volt. A VII. kerületi rendőrkapitányságon megindították Robinson ellen a kihágási eljárást. Az első tárgyalásra Konstern őrnagyot is megidézték tanúként, azonban a kézbesítő ívet visszajelentették azzal, hogy az őrnagy Svájcba utazott. Kihallgatták Robinsont, aki beismerte, hogy Konstern őrnagy felszólítására tényleg szerzett adatokat gróf Károlyi Mihály ellen, azonban az ilyen természetű dolgok a magasabb értelemben vett politika körébe tartoznak, tehát nem mérhetők össze a közönséges magán-detektiv munka jellegével. A rendőri büntetőbíró a tárgyalást elhalasztotta arra az időre, amíg Konstern őrnagy visszatér Budapestre és az ügyben kihallgatható lesz.

— Új esperes Világoson. A nagyváradi görög katolikus egyházmegye papsága tegnap gyűlésre jött össze a püspöki palotában, a melynek keretében ünnepies formában nyilvánult meg a papság szeretete főpásztorával szemben abból az alkalomból, hogy Radu Demeter dr. az érsekválasztás alkalmával kérte személyének mellőzését, azzal az indoklással hogy továbbra is a nagyváradi egyházmegyéért akar dolgozni. Gentz János nagyváradi esperes lendületes beszéd kíséretében nyújtotta át a főpásztornak a nagyváradi egyházmegye lelkészkező papságának művészi kivitelű, hódoló feliratát amit Radu dr. meghatottan köszönt meg. Az ünnepi gyűlés alkalmából a püspök több kinevezést is eszközölt, így Glitta Viktor világosi lelkészt esperessé nevezte ki.

— Kiténtetett tábori lelkész. A német császár Böttner Ferenc tábori lelkésznek, aki a háboru első évében az aradi helyőrség papja volt, a palesztinai fronton álló német csapatok és intézetek körében kifejtett működéséért a 2. osztályú vaskeresztet adományozta.

— Vádatá helyezik a volt román kormányt. Bukarestből jelentik: A Steagul Jelenti Jassyból: A román parlament néhány kiváló tagja megbeszélést folytatott, amelyen a volt kabinet néhány tagja ellen emelendő vád dolgát beszélték meg. A vizsgálat vezetésével tiztagu bizottságot bíztak meg.

— Elhelyezték Aradról a csendőröket. A háboru elején a város közbiztonságának megerősítésére huszonöt csendőrt és csendőrségi szolgálatra beosztott népfőlkelőt helyeztek Aradra. Tegnap délután váratlanul elhelyezték Aradról a csendőröket. Az elhelyezés szolgálati érdekből történt. Aradon husz, Gájban öt csendőr teljesített szolgálatot, akik helyébe most nem jönnek más csendőrök Aradra. Így az egész város területén csak a megfogyatkozott létszámú rendőrök és a katonarendőrök fognak a közbiztonságra őrködni.

— Száritott zöldség. A közlelmezési és közellátási vállalat már régebben elhatározta, hogy zöldségneműeket, tőköt és hüvelyeseket száritott télire, hogy a város közönségét a téli hónapokban is elláthassa főzelékfélékkel. A zöldség- és gyümölcszsáritó telepet a vízti-vek telepén állítják fel. Az építkezési munkálatok már folyamatban vannak úgy, hogy e hó nap végén a száritó telep megkezdheti működését.

— A zsidó köztársaság. Luganóból jelentik: A Mattino newyorki távirata szerint egy kongresszuson, melyet az „Israel fiai” nevű egyesület hívott egybe, Yekunah Barak, Palesztina külön amerikai megbízottja, kijelentette, hogy a zsidó köztársaságnak legközelebb már hivatalos képviselője lesz Washingtonban.

— Nyolc napi elzárásra ítélték egy aranyolvasztót. Budapestről jelentik: Veit Albert dr., akinek a Wesselényi-utca harminckét szám alatt tudományos és technikai apparátus kereskedése van, hosszabb idő óta foglalkozott a külföldi aranypenzék beolvasztásával anélkül, hogy erre a Deviza-központtól engedélyt kért volna. Az aranyat a legmagasabb áron vásárolta és a beolvasztott aranyrudakat fogorvosoknak adta el. A rendőrségen több oldalról tette kellene feljelentést, mire a VII. kerületi kapitányságon a rendőrbíró hatszáz koronára ítélt. A főkapitány azonban az ítéletet megváltoztatta és Veit Albertet másodfokon nyolc napi elzárásra és ezer korona pénzbírságra ítélt.

— A nagy parkünnepély, melyet a napközi otthona javára rendez a Nővédelmi Hivatal július 14-én a Baross-parkban, rendkívül mulatságosnak és élvezetesnek ígérkezik. A rendezőség mindent elkövet, hogy a közönség, a mellett, hogy a jótékony célnak áldoz, egy szersmind kellemesen szórakozhassék és 16 ételkehez és italokhoz is juthasson. A ferített asztaloknál egy sereg fiatal leány fogja felszolgálni a tormás virslit, friss sört, spricert, fagyialtot, süteményt (utóbbinak érdekében a háziasszonyok kedves áldozatkészséggel egy napi lisztadagról mondták le) és mindenekelőre meghatározott és feltüntetett ára lesz. A zöldségsátorban magyar jelmezen árusítják majd a hölgyek pompás főzelékféléket — maxi mális áron alul. Aki pedig kíváncsi jövőjére, annak a jövendőmondó sátorban szép cigányleányok vetnek kártyát. A szerencsehalászat-karikadobás is bizonyára sokat fog vonzani a legérdekesebb pedig mindenesetre az állatsorolás lesz, melyen malacot, libát, kacsat, csirkét, bányt stb. lehet nyerni. A parkünnepélyen cigány és katonazene fog játszani. Kezdeté délután fél 5 órákor. Belépti-díj 2 korona. Családjegy négy személyig 5 korona. Sorsjegy 1 korona. Jegyek kaphatók a Nővédelmi Hivatalban (Salacz-u. 3.) és vasárnap a pénztárnál.

— Az első új liszt. Temesvárról jelentik: Bácsme gyében és Torontálban leghamarabb kezdődött meg az aratás. Sok helyen már a cséplés is megkezdődött. A bácskai és torontáli malmok nagy részéhez már beszállították az első gabona küldeményt, sok helyen már árpát is szállítottak be a malmokba.

— **Bécsben bevezetik az „étkezéstelen napok”-at.** Bécsből jelentik a mai helyzet jellemzésére, hogy egyes vendéglők, különösen a melyek szállodával vannak egybekötve, kénytelenek lesznek a vendéglői üzemet beszüntetni. Sőt egyes külvárosi vendéglők a hét bizonyos napjain táblákat függesztenek ki ezzel a felirással: „ma étkezéstelen nap van, ételekkel nem szolgálunk.” Tekintettel arra, hogy, mint a parlamentben ismételtén kijelentették, a cenzúra sehol a világon nem olyan enyhe, mint Magyarországon, mi ezt a bécsi újságot úgy vesszük tudomásul, mint nagyszerű vívmányt, amelyért áldanunk kell ezt a gyönyörű háborút és életünket az emberi kor legvégső határáig. Az evés nagyon buta és inpraktikus szokás volt, nem kultur-emberekhez illő, legfőbb ideje már, hogy leszokjunk róla. És leszokunk volna-e a háboru nélkül? Nem, mert az emberiség rendkívül konzervatív és nem akar felhagyni az olyan középkori, sőt őskori szokásokkal, mint az evés, holott az állati funkció és nem szellemi lényekhez illő foglalkozás. Végre azonban megtört a jég, hála érte a háborúnak, amelynek egyes elvetemedett pacifisták aljas intrikákkal szeretnének már véget vetni. A kultúra érdekében szívből örülünk annak, hogy a német hadvezetőségnek végre sikerült elsüllyeszteni Kühlmann-t, aki nem átalotta nyíl tan is elárulni, hogy véleménye szerint ideje volna már a békét is szóba hozni. Reméljük, hogy az isteni gondviselés a kitünő Tirpitz életét csak úgy megnyújtja, mint a szakálát. Ha őt élteti az isten, mint a háboru legszilárdabb oszlopát, óriási előmenetelt tehetünk még az evésről való leszokás terén s az étkezéstelen napok csak az étkezéstelen hetek és havak bevezetői lesznek. A minden józan gondolkodású ember által elítélt gyalázatos pacifizmus-sal sohase lehetne ezt a nagyszerű eredményt elérni.

— **Halálozás.** Mandel Simon, egy tekintélyes aradi uricsalád feje, 68 éves korában meghalt. Péntek délután 5 órakor temetik az izraelita temetőből.

— **Segélyezés a Weitzer-alapból.** A Weitzer-alap felügyelő bizottsága ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen öt ezer koronát szavazott meg önhibájukon kívül nyomorba jutott 35 iparos és ezer koronát négy elagott házi cseléd támogatására. Ezen kívül a bizottság Lengyel István, Schiller Mátyás, Soltész László, Macsik Demeter, Földi István és Ruck József ipariskolai tanulók részére ösztöndíjat szavazott meg.

— **Csaló katona.** Rubinstein Mór szállító ma feljelentést tett a rendőség bünygyi osztályánál, hogy Ehr György, hidasligeti illetőségű katona ezer koronát csalt ki tőle. Katonakönyvével igazolta, hogy gazdálkodó és megvételre ajánlott 200 métermázsza szénát. Előleg ezer koronát vett fel Rubinsteintől. A szénaszállítás egyre késétt, Rubinstein kérdést intézett végül a hidasligeti községi előjárósághoz, ahonnan azt a választ adták, hogy Ehr Györgynek semmiféle birtoka nincs. Csalás miatt megindították ellene az eljárást.

— **Szalámi kapható.** Értesitem a kereskedőket, hogy szalámi megélkezett s az utalványok folyó hó 12-én a közlelmezési és közlelmezési vállalatnál (Kulturpalota, Marosparti bejárat) kiválthatók. Egy dkg. ára fogyasztók részére 36 fillér. Kereskedők fogyasztók részére csak legfeljebb 20 dkg. szalámit adhatnak el. A közlelmezési hivatal vezetője.

— **Adományok.** A Növédelmi Hivatal folyó hó 14-iki parkünnepélyére élelmiszert és dísz tárgyakat küldtek: Örv. Kristófy Jánosné, Hoffmann Adolfné, Boros Adolfné, dr. Ficker Károlyné, Lámzer Jánosné, Rényi Miklósné, Hunyady Józsefné, Tallos Zoltánné, dr. Auszterveil Lászlóné, Keller Ivánné, Leskó Sándorné, Greén Nándorné, dr. Barra Gyuláné, Dengl Lajosné, dr. Stauber Andorné, Billich Miklósné, Hegedüs Gyuláné. Mindezen adakozóknak hálás köszönetet mond és további szíves adományokat kér a hivatal nevében: Baros Boris ügyv. alelnök.

— **Helyesbítés.** Tegnap i hirdetményben közölt aszalt szilva ár téves. A szilva ára fogyasztók részére 4.20 korona kilogrammonként. A közlelmezési hivatal vezetője.

— **Gondoskodás a rokkant iparosokról.** Az Országos Hadigondozó Hivataltól az Orsz. Hadigondozó Hivatal aradi hadirokkant munka közvetítőjéhez (Apponyi Albert körút 13., Fa-és fémipar iskola) a következő leirat érkezett: A Népruházati Bizottság (Budapest, V., Aulich utca 5.) a Hivatal megkeresése folytán elhatározta, hogy a rokkant szabóiparosoknak az általa készített árumennyiségből megfelelő munkát juttat. A nevezett bizottság ennek érdekében érintkezésbe fog lépni a helybeli és a vidéki ipartestületekkel, valamint a vállalkozó csoportokkal és felhívja őket arra, hogy a munkáért jelentkező rokkant szabóiparosokat a lehetőség határain belül munkával ellássák és nekik megfelelő munkaalkalom nyújtassék. Felkérem t. Cimet, hogy ezt az érdekelt rokkantakkal megfelelő formában közölni. őket a munka vállalásában tettek és tanácssal támogatni és esetleg ott, ahol erre a viszonyok alkalmasak, több rátermett rokkantból alakítandó vállalkozó csoportot a nevezett bizottsággal való tárgyalás útján életrekeltesére nézve kísérletet és esetenként erről jelentést tenni sziveskedjenek. Azon esetben, ha rokkantak rendezni kívánnak, indokolt esetekben, a körülmények alapos vizsgálata után ezen törekvésük anyagi segéllyel való előmozdítását megfontolás tárgyává fogom tenni. Teleki Pál gróf, az Orsz. Hadigondozó Hivatal elnöke. Érd. deklódni lehet a fent nevezett munkaközvetítőnél.

— **M. kir. 255—3. h. t. tarackos üteg parancsnokság Aradról 10.20 koronát küldött a „Szurmay”-alap javára.**

Rendes bíróság előtt a szentleányfalvai gyilkos.

(Hess Rudolf tábornok intézkedése.)

Beszámolt az Aradi Közlöny arról a minden részletében megdöbbentő gyilkosságról, a mely a péntekről szombatra virradó éjjel a közeli Szentleányfalva községben lejátszódott. Egy elkeseredett katona ittas állapotban a község jegyzője helyett megölte annak 68 éves apósát.

Budai József 33-ik gyalogezredbeli katona. Budai János szentleányfalvai kereskedő fia, 1914 év augusztusában 19 éves korában önként jelentkezett katonai szolgálatra. Hosszas főtisztságot után az utóbbi napokban szabadságot kapott, a mit szülei házában töltött el. Budai József, miután vizsgázott gépész és édesapjának eséplőgépe és kisebb birtoka van, szeretett volna felmentést kieszközölni s ezért érintkezésbe lépett ebben az ügyben Delli Ferencsel, a község jegyzőjével, aki azonban elutasító magatartást tanúsított. A gyilkos apja előadása szerint, Delli jegyző kijelentette, hogy csak abban az esetben eszközli ki a felmentést, ha Budai János visszavonja a képviselőtestület egy határozata ellen több társával együtt beadott felebbezését. Ez véglegesen elkeserítette a fiatal katonát, aki boszút forralt a jegyző ellen. A gyilkosság estéjén Budai József ittas állapotban bement a jegyző udvarára, ahonnan Molnár Ferenc, a jegyző apósa kiutasította őt. Az ittas katona azt hitte, hogy a jegyzővel áll szemben, feléledt benne a bosszu gondolata, előrántotta oldalgyevert és leszurta az ártatlan öreg embert. Budai Józsefet még az éjjel leirtóztatta a szentleányfalvai csendőrség, szerencsétlen apja pedig másnap reggel bejött Aradra Sugár Jenő dr. ügyvédhez, aki a gyilkos katona védelmét vállalta.

Miután a gyilkosság nyilvánosságra jutott, általános megbeszélés tárgyát alkotta az aradi jogász körökben, hogy vajjon a gyilkos statáriális bíróság elé kerül-e, vagy pedig rendes hadbíró-ság fog felette ítélkezni. Erre a kérdésre ad felvilágosítást most temesvári tudósítónk adja meg.

A statáriális, vagy rendes hadbíró-ság delegálásában az illetékes katonai parancsnok, ebben az esetben Hess Rudolf, a temesvári katonai parancsnok dönt. A statáriális eljárás mellőzését vonja maga után 1. ha három nap nem elegendő a bizonyítékok beszerzésére, 2. ha számos olyan enyhítő körülmény van, amely a statáriális eljárás folyamán nem jöhet tekintetbe.

Miután a szentleányfalvai gyilkos katona esetében mindkét pont fennforog, tudósítónk ér-

tesülése szerint Hess katonai parancsnok rendes hadbíró-ság elé utasította Budai József ügyét, akit már át is kísérték a temesvári hadosztálybíró-sághoz.

Kállay Jolán öngyilkossága.

(Egy primadonna halálára.)

Arad legvigabb Vig özvegye, a híres, versenynyertes János vitéz, akinek melodiái, tűzpiros kedve s elfelejtethetlen szinpadl lelke az emlékezésben még ma is itt él, ma nagyon szomorú szerepet játszott el. Tragédiát, amelyet tapszóra megismételni nem lehet. Kállay Jolán, az aradi színháznak két ízben is ünnepelel primadonnája, Székesfehérvárott öngyilkossá lett. A „kelléke” ehez a gyászos aktushoz a revolver volt. Az indokolást a világ számára, amely minden fény és elismerés, a sok tarka változatu esemény mellett is soha sem volt igaz, jötevé harátja a művésznőnek, nem tartotta szükségesnek. Nem hagyott semmiféle irást hátra. Egyszerűen itt hagyta az életet, mint a primadonna direktorát, ha megharagszik reá: Szegény Kállay Jolán. Sokszor került haragba az étellel. Minden nagy tehetsége, szépsége, hivallottsága mellett is nem tudott állandóan úgy érvényesülni, ahogy megérdemelte volna s amíg mások, nálánál kevesebbek puha jólétbe énekelték be magukat hamis hangjukkal, őt ide-oda kergette a sors, amíg végre megunta a játékot és visszaadta az életnek a rossz szerepkönyvet.

Tavaszkor volt tizenegy éve, hogy első ízben az aradi színházhoz szerződött. A budapesti Magyar Színházról jött és, amint mondani szokás egyszerre elfeledtette elődeit. Különösen a Vig özvegyben volt hatalmas sikere, de ehez a kitünő alakítások hosszú sora csatlakozott. A Nebántsvirág, a Lili finom stílusában, az akkori új operettek bukfcenes szerepeiben, a nehezebb ének feladatokban egyformán tetszett. A népsziműnek új csillagát látták benne, s a nevével kapcsolatban Blahánét emlegették. Mindez akkor nem adta a teljességét egy primadonnának. János vitézből is le kellett vizsgáznia. S Kállay Jolán a budapesti Kukorica Jánosok versenyén a második győztes lett Károlyi Leona után.

A legpompázóbb szubrett-tehetség volt s tulajdonképpen hirtelen, mindjárt ragyogva felmerült ékkőve a szinpadnak. Soha sem tanult előbb, nem törté bele magát semmiféle iskolába. Csodálatba ejtett mindenkit, aki a viszonyait ismerte, ez a legteljesebb naturalista művészet. A mikor mérnök férjétől elvált, egy hirtelen gondolattal a szinpadra lépett és játszani kezdett. Mindjárt primadonna szerepeket játszott.

A temperamentumát az életbe is elhozta magával a szinpadról. A hétköznap is egy nagy érzelmi játék volt számára, amelyben nem mindig sikerültek a szerepei. Ezek a momentumok azután erős hatással voltak reá, hol marékost szakitotta a virágot, hol meg elkeseredve üzent hadat mindennek. Exaltált hullámmások ölelték, ringatták s dobálták fel-le. Az éleje azután a szin házi dolgaiba is beleakaszkozott. Nem volt sokáig maradása sehol és nem egyszer méltatlan helyzetekbe jutott. Több vidéki szinpad és kabaré során át ismét visszakerült egy szezonra Aradra, ahol két év előtt mint vendéget ünnepeleltek utóljára.

Tegnap egy aradi színházértő társaságban beszéltek róla. Csapat szemlét tartottak a ma primadonnái között s közben — vigasztalsul — a múltba révedeztek. Kedves, fényugáros arcok mosolyogtak át az idők ködfátyolán. Elfelejtett dallamok szálltak a levegőben, libbent finom bokák selyemtrikója. S azok között, akik ezt a szinte széanszerű primadonna-versenyt diadallal megállították, volt Kállay Jolán is.

— Szegény Kállay Jolán — mondta valaki — milyen nagy név lehetne az övé. Ha tudott volna élni...

Csupán a szinpadl életét siratták el, s mára már megjött Székesfehérvárról a hír, hogy a meg hitt, színházi szellemidézésen igazán halottj beszédet mondtak. Szegény Kállay Jolán.

Fischer Eliz bejelenti alapítványát.

(Mért nem akart városi szemkórházat?)

Az *Aradi Közlöny* tudósítása Fischer Eliz öt millió koronás jótékonycélú és humanitárius alapítványáról mindenütt szenzációként hatott. Egyértelmű az a vélemény, hogy a fejedelmi ajándék következtében az aradi izraelita leányárvaház egyike lesz az ország legelső ilyen intézményeinek.

Még a háborús pénzügyi viszonyok és árnyok mellett is óriási összeg az, amit Fischer Eliz árvaház céljaira jutatt és az ötfélmillió vagyon lehetővé teszi, hogy elsőrendű intézette fejlesszék azt.

Az alapító levélnek az az intézkedése, hogy hozományt is kell adni az árvaházból kilépő leánynak, páratlan a maga nemében. Erre nincs példa magyar árvaházak történetében.

Az *Aradi Közlöny*ben leközlött alapító levelek szövegét olvasta ma mindenki lázas kíváncsisággal, mert ebben tükröződik vissza Fischer Eliz egész emberi lénye.

— Az elhatározás már régen megszületett Fischer Elizben — mondotta az *Aradi Közlöny* tudósítójának az urinő egyik ismerője. *Kohn S. N.*-nek nagy érdeme van abban, hogy Fischer Eliz így intézkedett vagyona felől. Hisz az ő tanácsára és rábeszélésére építette meg az árvaház épületét.

A kivitel részletei hosszas tanácskozások eredménye, amelyeket Somló Ármind dral, jogtanácsosával folytatott.

A mai napon Somló dr. már be is nyújtotta Arad törvényhatóságához az ingyen telket kérő okmányt, amely a következőképp hangzik:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság! Az ide csatolt alapító levél értelmében egy, Aradon emelendő állami szemkórházra 500 ezer, azaz ötszáz ezer korona alapítványt létesítve arra kérem a tekintetes Közgyűlést, méltóztatásuk határozatilag kimondani, hogy Arad város törvényhatósága kötelezi magát arra, hogy az emelendő szemkórház céljaira szükséges telket ingyen fogja átengedni és ezen közgyűlési határozat csatolása mellett méltóztatásuk az alapító levél mindhárom példányát kormányhatósági jóváhagyás céljából a nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszteriumhoz felterjeszteni.

Előttünk: Tisztelettel:
Kerpel Izsó, Elisa Fischer.
Kovács Soma.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa felkereste Varjassy Lajos polgármestert, aki a következőket mondotta:

— Az *Aradi Közlöny* révén értesültem Fischer Eliz nemesszövület elhatározásáról. A város közönsége nevében természetesen örömmel veszem, hogy a matróna humanus célokra hagyományozza millióit. A szemkórházra vonatkozó alapító levél má érkezett a városhoz és én azt az augusztus hónapi rendes közgyűlésen fogom bemutatni.

Ugy értesültünk, hogy illetékes helyről lépéseket tesznek aziránt, hogy Arad város tartson még júliusban rendkívüli közgyűlést és foglalkozzék azon Fischer Eliz kérelmével és hogy Barabás Béla főispánt is megkéri rendkívüli közgyűlés összehívására.

Semmi kétség aziránt nem lehet, hogy a törvényhatóság a kórház céljaira szükséges ingyen telket felajánlja. A közgyűlésnek egyelőre csak elvi álláspontot kell elfoglalnia, mert a kórház létesülése attól függ, hogy az állam vállalja-e az alapító levél feltételeit. Bizonyára

igen és ha ez is megtörtént, még akkor sem kezdik meg a kórház építését, mert a félmillió ajándék csak az alapító halála után jut az alapítvány birtokába.

Ma városszerzte sokat beszéltek arról, hogy Fischer Eliz nagylelkű adományát nem városi, hanem állami szemkórháznak szánta.

Az *Aradi Közlöny* tudósítója kérdést tett Somló Ármind drhoz, aki mint ismeretes, tanácsadója volt Fischer Eliznek eme magaslatos cselekedetében s aki a következőket mondotta:

— Megmagyaráztam az alapítónak, hogy az egészségügyi törvény háromféle kórházat ismer magán-, törvényhatósági és állami jellegűt. A kórházak igazgatói állásának betöltésénél nem mindég az érdem, a rátermettség, hanem személyi és egyéb szempontok is szoktak érvényesülni. A törvényhatósági kórház főorvosát a főispán, míg az államiét a belügyminiszter nevezi ki. Fischer Eliznek nincs a legjobb véleménye Arad város közigazgatásáról, ezért azt óhajtotta, hogy a kórház állami legyen. Ugy képzeli a dolgot, hogy miután az állam Aradon ugyanis egy nagy kórház létesítésének gondolatával foglalkozik, ennek egy osztálya legyen az általa alapítandó szemkliniká.

Ugyancsak ma nyújtotta be Somló dr. Fischer Eliz árvaházi alapító levelét az aradi izraelita hitközség előljáróságához azzal a kérelemmel, hogy egy rendkívüli közgyűlést hívjanak össze, amely döntsön afelett, vajjon a hitközség elfogadja-e az alapítványt és kötelezze magát az árvaház vezetésére és fenntartására. Nemes Zsigmond dr országgyűlési képviselő, a hitközség elnöke holnap érkezik Aradra és úgy tudjuk, a jövő hét folyamán összehívja a rendkívüli közgyűlést. Tekintettel arra, hogy az elnök az alapító levél elkészítésében folytatott előzetes tárgyalásokban résztvett, valószínű, hogy a hitközség teljesíti Fischer Eliz kérését.

Másfélmillió tatarozási munka.

(Gondoskodás a tél szűrése.)

Megírta, hogy a Lyceum épületéből tihelyezik a katonai tartalékkórházat s hogy az épületet átalakítják iskola céljaira. Az átalakítási munkálatok már e hónap 15-én megkezdődnek és bizonyára sokáig fognak tartani, úgy, hogy a főgimnázium és a főreáliskola csak a jövő tanév közepén kerülhetnek vissza a Lyceumba.

A városi szénelosztó-bizottság mai ülésén szóba került a Lyceum átalakítása. Burján János főgimnáziumi főigazgató ugyanis két vagon szén kiutalását kérte a bizottságtól a főgimnázium részére, amely a jövő tanév közepén kerülhet vissza a Lyceumba. Elmondta kérelmében a főigazgató, hogy az átalakítási munkálatok, amelyek az állam viseli, másfélmillió koronába kerülnek. A bizottság természetesen teljesítette a főigazgató kérelmét.

Egyébként a bizottság mai ülésén, amelyen Lócs Rezső helyettes polgármester elnökölt, kiderült, hogy a város egyáltalán nem rendelkezik szénkészletekkel, úgy, hogy a szén kiutalása iránt beérkezett kérelmeket nem teljesíthette. Bejelentették, hogy érkezik ugyan Aradra szén, de ezt cséplési célokra adják ki.

Schultz Henrik gázgyári igazgató bejelentette, hogy a gázgyár tulprodukciónak következtében 12 vagon kokszszal rendelkezik, amelyhez nem nyúltak hozzá, mert a bizottság régebben úgy határozott, hogy augusztus végéig nem utal ki kokszot. A bizottság úgy határozott, hogy

felszólítja a közellátási vállalatot, hogy a gázgyár kokszkészletéből gondoskodjék az iskolák fűtőanyagáról és egyúttal felhatalmazza a gázgyárat, hogy 3 és fél vagon kokszot rendes vevői között árusíthasson.

A bizottság kegyeletes részvétellel emlékezett meg elhunyt jegyzőjéről, Weisz Lajosról, aki odaadó buzgalommal intézte a bizottság ügyeit. Végül tárgyalták Zászló Sándor és társainak azt a kérését, hogy a bizottság utaljon ki téglagyáruk részére 30 vagon szenet, amely esetben a város közönsége részére a téglá ezerjét 340 koroná helyett 260 koronáért árusítanák. A kérelmet felterjesztették az Országos Szénelosztó-bizottsághoz.

Segíteni kell a gyorsvonatok zsufoltságán.

(Kihaszmatatlan kupék a vonaton.)

A háború kellemetlenségei közé tartozik az utazás. A sok különféle mizéria mellett, melyeket valahogyan el lehet birkani és át lehet szenvedni, az utazás az, amelyet senki még a negy háborús éven át sem birt megszokni. Az emberi furfang és leleményesség az utazást is művészetévé fejlesztette. Olyannyira, hogy mi, akik hozzávöltünk szokva ahhoz, hogy csak portás csengettyűjére kezdünk el tokolodni az ajóban, hogy ülőhelyhez jussunk, meglepve láttuk, hogy a kocsik a beszállás ideje előtt jóval mind tele vannak. A vonatnak, az induló vonatnak szerelvénye már úgy telt fel a csarnokba, hogy abban egy talpalatnyi helyet sem lehetett kapni.

A katonai gyors volt az, amelybe minden reményünket velettük, attól vártunk sok mindenféle változást, ha majd nekünk is megengedik, az azon való utazást. Ebben a reményünkben azonban csalódtunk. A két kolsi, amelyet a polgári utasoknak rendelkezésére bocsátottak, kevésnél is kevesebbnek bizonyult, holott csak annyi jegyet adnak ki, amennyi ülőhely van a kocsikban. A folyósók zsufolva, ember-ember hátán, a kőszerek áthatolhatatlan akadályt alkotnak, mindenki furakszik és kiabál, mindenki ideges és mindenki a kalauzt okolja, hogy miért engedtet fel többet, holott a megengedett szám csak annyi ahány ülőhely van. Azért mégis mindenkinek van jegye, s mindenki azt vitatja, hogy az ülőhelyre tulajdonképpen neki lenne joga. De valami érthetetlen módon, elfogadta emle. Igaz, hogy annak is van igye.

A megoldás semmiféleképpen sem jó. Az az eszme, hogy számozott jegyeket adnak ki, ép oly helytelen, mint az igazolványhoz kötött utazás. Az egyiknél épen úgy dühöngeni a protekció, mint a másiknál. A számozott jegyekkel például megtörtént, hogy valaki már reggel öt órakor odaállt a személypénztárhoz és a délutáni gyorsvonathoz jegyet váltott. Megismételte a délelőtti folvamán számtalanszor, s amikor a tulajdonképeni jegyváltás ideje elkövetkezett, az összeszedett jegyeket megfélelő polgári haszonnal eladta azoknak, akik nem akartak tokolodni és helyhez akartak jutni. Ez nálunk is épen így lenne. Egész sereg zug menetjegyirodák létesülnének és a mi jó közönségünk kényelmességét ismerve, nem nézne arra a pár koronára, amivel többé kerülne az ilyen módon váltott jegy.

A bajon, a tolongáson, a nyomorult ácsorgáson így nem lenne segítve. Az egyedüli megoldás csakis több kocsik rendelkezésre bocsátásával érhető el. A mozdonyok teljesítő képessége ma már talán a maximumon felül is ki van használva. Arról tehát, hogy a vonathoz több kocsit csatoljanak, szó sem lehet. Ellenben a vonat hátulján levő német kocsik nagyon ritkán vannak tele. A két, polgári utasok számára fenntartott kocsit általában Pullman kocsik legyen és az előbb említett német kocsikból is egyet bocsássonak rendelkezésére a polgári utasoknak. Evvel elérnék azt, hogy a kocsik nem futnának kihasználatlanul, és az utasok is kényelmesebben, legalább is ülve utazhatnának. Mert most még az a gondolat is borzasztó, hogy egy, Budapesttől Aradig állva eltöltött ut után, valaki a maga jószánaból erre az utra másodszor is vállalkozzék.

LEGUJABB.

Érkezett reggel 3 órakor.

Nem pártkérdés a nők választójoga.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A nemzeti munkapárt ma este Beöthy Pál elnökletével értekezletet tartott, amelyen a választójogi törvény második szakaszát és a nők választójogát tárgyalták. A második szakaszt Balogh Jenő ismertette és azt javasolta, hogy a második szakaszt a bizottság szövegezésében fogadják el és azonkívül szavazzák meg Szilágyi Lajos ma előterjesztett módosítását.

A nők választójogát Balogh Jenő hosszabb beszédben ismertette. Az a véleménye, hogy választójoggal lehetne felruházni két kategóriát az értelmi minőség alapján. E szerint választói jogosultsággal lehetne felruházni az elemi, polgári és felsőbbtanintozási tanítónőket, azon kívül azokat, akik középiskolákat végeztek, illetve alatta a gimnáziumot és reált. A polgári iskola negyedik osztálya csak akkor lehetne önálló jogcím, amennyiben az ilyen képesítésű nő vagy mezőgazdaságot folytat, vagy ipart és kereskedelmet űz, vagy pedig valamely választónak segítő házasvárosa. Külön jogcím lehetne a nyolc osztályos elemi népiskolák nyolcadik osztályának elvégzése. Ezzel a száz női szavazatának számát lehetne fokozni. Ezeknek épp úgy meg lehetne adni a választói jogosultságot, mint a négy polgárit végzett nőknek, ha a nyolc elemi osztályt végzett nő önállóan vezet mezőgazdaságot, vagy ipart, vagy kereskedelmet űz, vagy valamely választónak segítő családtagja. Külön megadná a jogcímet a gazdasági téren működő olyan nőknek, akik a háború alatt a maguk, vagy gyermekeik gazdaságát önállóan vezetik, vagy legalább száz korona egyenes állami adót fizetnek, vagy fél éve ipart és kereskedelmet önállóan űznek.

Melzer Vilmos felszólalása után Teleszky János szólalt fel. Nem elvi ellensége a nők választójogának, de csak oly női választójoghoz járul hozzá, amely biztosítja, hogy a politikát

nem viszik be a családba. Nem járul hozzá tehát Balogh előterjesztéséhez. Ha a női választójog fő kritériuma az lesz, hogy választójoga annak a nőnek lesz, aki családfenntartó és akinek nincs férje, vagy akinek férje nem választó s ha a zilyen nő egyébként megfelel az anyagi és szellemi cenzusnak, az ilyen nőnek megadná a választójogot.

Tisza István gróf hosszabb beszédben foglalt állást a nők választójoga ellen. Kijelenti, hogy nincs abban a helyzetben, hogy bármelyik indítványhoz hozzájáruljon. Balogh indítványát nem tudja elfogadni, mert nem akarja a családba bevinni a politikát. Teleszky álláspontját azért nem fogadhatja el, mert nem tudja a maga nézeteivel összeegyeztetni, hogy politikai jogot adjunk nőknek, de éppen az anyát és feleséget ne részesítsük benne. Gondoljuk meg, hogyan nézne ki a magyar parlament, ha a nőket passzív választójoggal felruháznák. Képzeli el mindazt a komplikációt, amivel a magyar parlamenti életnek különben sem nagyon egyszerű és diszes menete még jobban feltorlaszoltatná, ha politikai tulszásoknak és a temperamentum tulszásának összes tünetei most már a szép nemhez tartozó képviselőtársainknál is jelentkeznenek. Alig lehet tehát más konklúzióra jutni, mint arra, hogy sem az aktív, sem a passzív választójogot nem lehet a nőknek megadni.

Az elnök ezután bezárta a vitát. Ugy látja, hogy a párt hangulata olyan, hogy nem óhajtja ezt a kérdést pártkérdéssé tenni és ezért úgy mondja ki a határozatot, hogy e párt a nők választójogát nyílt kérdésnek hagyja. Ezzel az értekezlet véget ért.

Budapest. Gál Sándornak belügyi államtitkárrá való kinevezése már megtörtént. A kinevezéséről szóló legmagasabb kéziratot a hivatalos lap egyik legközelebbi száma közli.

Bécs. Berlinből a következő feltűnést kel-
tő hírt jelentik: Parlamenti körökből eredő hírek szerint a német kormány értesítést küld a bécsi külügyi hivatalnak, hogy a lengyel kérdésnek ausztrófil megoldásához nem járulhat hozzá.

KÖZGAZDASÁG.

A keleti vásárra utazók elszállásolása. A X-ik budapesti keleti vásárra a fővárosba utazó vidéki kereskedők elhelyezése nagy gondot okoz, a Budapesten jelenleg uralgó szállodalat viszonyok következtében. A vásár idejére az összes fővárosi szállodák szobáinak 20 százalékát lefoglalták, a jelentkezés azonban olyan nagymérvű, hogy ezen intézkedés dacára is csak azok elhelyezését tudja garantálni a vásár rendezőse, akik érkezésüket a székesfőváros idegen forgalmi hivatalának (Budapest, IV. Harisbazar 1.) legalább 3 nappal az érkezés előtt bejelentik. A rendezőség azonban kéri a kereskedőket, hogy csakis azok rendeljenek szobát, akik másutt elhelyezkedni nem tudnak, kívánatos továbbá, hogy a Budapestre érkezés lehetőleg a délelőtti órákban történjék, hogy a szoba kiutalása biztosítva lehessen. Az árumintavásár tudvalevőleg augusztus 16. és 22-ike között lesz.

Közgyűlés. A „Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság” megtartotta XXIII-ik rendes évi közgyűlését Horváth Elemér főrendiházi tag elnökelete alatt. A közgyűlés helyesléssel vette tudomásul az évi jelentést és elhatározta, hogy a karbantartási-alap javára 2.194.244 K 06 f-t ír le s a biztosítási alapot 262.071 K 29 fillérrel gyarapítja. A 2.846.290 K 32 f nyereségből az 1917. évi osztalékot 16 korona összegben állapította meg. Elhatározta továbbá, hogy a m. kir. államkincs tárral kötött szerződés 58. §-a alapján 216.666 K 67 f a kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendelkezésére bocsáttassék, a tartékalapnak 3.000.000 K-ra való kiegészítésére 257.685 K

50 f, egy létesítendő nyugellátási alap javára 240.000 K fordíttassék és az elmúlt évi nyereségáthozat figyelembevételével 2.003.004 K 32 f mint nyereségmaradvány az 1918. üzletév javára átvitessék és megadta az igazgatóság-
nak és felügyelő bizottságnak a felmentvényt. A társaság a magyar királyi államkincstárral kötött szerződés értelmében a budapesti helyi hajózási szolgálatot 1917-től, az átkelési szolgálatot pedig 1918-tól kezdve vette át azzal a kötelezettséggel, hogy ezt a hajózást megfelelően átszervezze. Erre a célra a társaság új hajókat rendelt meg és díszesebb kivitellű váróhelyiségeket épít. A rendkívül viszonyok folytán azonban a hajók idejében nem készülhettek el úgy, hogy átmenetileg ideiglenes berendezésekkel kell ezen forgalmat lebonyolítani. A társaság hajóparkja az 1917. év végén 75 összesen 32200 indult löreejű gőzösből, 381 összesen 209.229,56 tonna hordképességű uszályhajóból 130 állóhajóból stb. állott. A társaság különféle tartalékai a 20.000.000 korona részvénytőkével szemben 17.119.417,65 K-t tesznek ki.

MODERN KABARÉ.

Központi Szálloda Salacz-utca.
Aradon, 1918. évi július hó 12-én, pénteken és a következő napokon a társulat összes tagjainak felléptével.
Egy nap Aradon.
Nagy színjáték 8 képben.
A pécskai bíró Aradra utazik.
Az aradi kisvasuton.
Cigaretta-kiosztás Aradon.
A pécskai bíró a kabaréban.
A strandfürdő a Marosnál.
Nagy muri Löwy Nácínál.

A rendőrségen.
Otthon Pécskán.
A darabban az aradon szereplő vesz részt.
Pénteken, július 12-én pikáns-est.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1918. évi július hó 12-én, pénteken Vágó Béla, a magyar színház művészenek vendégfelléptével:

A párisi rongyszedő.

Dráma 5 felvonásban, 1 Előjátékkal, 12 képben.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közölttekér nem vállalunk felelősséget.

Alulírottak fájdalomtól megtört szívevel jelentik, hogy a felejtethetlen jó és önfeláldozó apa, após, nagypapa, testvér és rokon

MANDEL SIMON,

munkás életének 68-ik évében, folyó hó 10-én, reggeli 1 órakor, rövid szenvedés után elhunyt.

Drága halottunk földi maradványait f. hó 12-én d. u. 5 órakor fognak a helybeli izr. temető halottas házából örök nyugalomra helyeztetni.

ÁLDÁS ÉS BÉKE PORAIRAI

Arad, 1918. évi július hó 10-én.

Miklós József, százados. Mangelusz Lipótné szül. Mandel Jozefin, Mandel Adolf, Izsák Adolfné, született Mandel Helén, Rácz Józsefné született Mandel Netti, gyermekei. Mangelusz Lipót, Rácz József, Izsák Adolf, vejei. Mandel Adolfné, szül. Weinberger Erna, menyee. Mandel Áron, Mandel Dávid, özv. Grósz Hermáné szül. Mandel Pepi, testvérei. dr. Fehér Manó, Atlasz Henrik, Rosenthal Ignátz, sógorai. Mandel Aronné, Mandel Dánielné, dr. Fehér Manóné, Atlasz Heinrichné, Rosenthal Ignátzné, sógorai. Mangelusz Sándor, Mangelusz Olga, Mangelusz Jolán, Mangelusz Irén, Mandel Tibor, Mandel Ilus, Mandel Margit, Izsák Manci, Izsák Rózsá, Izsák Pubi, unokái.

Csak Gyöngyvirág, Ibolya, Orgona és Eau de Fleurs illatokat használjunk

a Dunántúli Gazdasági Szeszgyárosok Szeszlinomító Részvénytársaság Nagykanizsa gyártmányából, mely

felülmul minden külföldi gyártmányt.

Képviselet: **Erényi Tivadar**, Arad, Deák Ferenc-utca 39. Telefon 11-48. sz.

Főzőtőköt (Spárgatök)

50-100 kocsirakománnyal július-augusztus havi szállításra, esakis termelőktől veszünk.

Ajánlatot kér.

Dornauer és Bauer, Temesvár.

Sürgönyolm: **Dornauer Bauer,** Temesvár

Aranynek beváltom grammát 10.— K-lg

14 karátos arany grammát 11.— K-lg

Ézüst evőeszközöket és egyéb tárgyakat a legmagasabb árakon vesz

Központi arany beváltó

OKMORÓSZ

(törvényileg bejegyzett cég) 1731

Arad, József főherceg-ut 12. sz. (Lutheránus templom mellett.) — Telefon 1153.

Apró hirdetések

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjtól szabadon szerezhetik... Minden szó hirdetésre ára 30 fillér... A legkevesebb hirdetés ára 10 szög 3 korona.

Levelezés.

DISKRÉT 2. levele van a kiadóban, kérem átvenni. 4987

Alkalmazást keres.

INTELLIGENTE junge Witwe Reichsdeutsche, sucht bessere Anstellung... 4992

FASZAKMABELI hivatalnok délutánra bármilyen irodai munkák végzésére vállalkozik. 2597

18 ÉVES fűszerkereskedő segéd állást keres. Alb György, Borosjenő. 4930

Alkalmazást nyer.

GYORS-ES GÉPIRÓ kisasszony egyéb irodai gyakorlati is, felvételték Ehrenfeld Ignác fűszernagykereskedésében. 4991

JOBB CSALÁDBÓL való fiút, lehetőleg román nyelvismerettel, tanulóul felvesz. Kertész Pál fűszerkereskedő Arad, Erzsébet-utca 13. 4988

GÉPIRÓ alapos gyakorlati felrétetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6091

GYORSIRO teljesen periekt, délutáni és estei foglalkoztatásra keresetetik. 1000

KERESTETIK julius elsejére tisztességes, jó főző szakácsné Wimmer Zoltáné, Világos. 4871

MUGBIZHATÓ, önálló nő, ki a főzést vállalja, pusztára gazdasszonyok felvételik. Szabadság-tér 17., iroda. 4951

Lakást keres.

CSINOS bútorozott szobát keres. Címeket a kiadóba ké. 4935

Vétel és eladás.

TELJESSEN új, magasszárú női fehér glassé cipő eladó. Megtekinthető Belisk 43 Deatchk üzletben. 2597

GYÖRÖKI fehér és vörös BOROM, 14.40 maléandós, eladó. Demeter Kerené, Szászváros. 4977

KÉREKPAK, szabadon futó, teljesen jekarban levő, eladó Vagasszékűrt portásánál. 2587

KASSZIN BARACK, eladó, ajánlok maximális áron. Csillag Anna gyűjtőbankkorosodó, Deák Főherceg-utca, Fehér Kereszt épület. 4939

KERT AGYRA vadonatúj huzat, 12 személyes finom asztalterítő 12 szalvétával, finom új női leghosszúrukat, 7 és 8 méter fekete fekete sárgásan eladó. Megtekinthető 2-6-ig Boros Beni-tér 15., élelmiszer-üzlet. 4978

REHÉZÉK négy barokk ebédlő- és háló-borospad, pirosszalon, egyszerűbb ebédlő, háló- és szalagarnitúra, szőnyegekkel, függönyökkel és lusterekkel. Megtekinthető ma pénteken és szombaton Ferdinánd-utca 1. szám alatt, Kiss Lászlónál. 4986

ZSOMBOLYAI 253. sz kátrányzatlan hornyolt cserepet nagyban és waggontételben is ajánlok. Pankotai cementárnyagár, Pankota. Telefon szám: Pankota 9. és Arad 10-84. 4090

KEVESEBT MASZNALT, teljesen jekarban levő futószőnyeget, legalább 8 vagy 10 m., megvételre keresek. Cím a kiadóhivatalban. 7498

KÉKKÖVET ausigit ajánl Farber Lajos, Arad. 4689

VOROSHAGYMAT, foghagymát, sárgarépát, petrezselymet, főzőtököt, zöldbabot, sb. maximális árakon szállítunk. Áruforgalmi Részvénytársaság, Makó. 351

40 DARAB 2 éves anyabírka, 2 darab tenyész kos és 18 darab bárány eladó. Széke Jánosnál, Simonyifalván. 4998

Ingatlan.

ZSOFIA-UTCA 6., Szőlő-utca 8. számú házak sürgősen eladók. 4990

VÁGÓHID-U. 26. szám alatt ház szabad kézből, nagy telekkel, eladó. Bővebbet Egri Gyula, Kiss Ernő-u. 8. 4981

ELADÓ modern, új magánház, még 8 évig adómentes, szép udvarral, külön baromi udvar és kerttel. Bővebbet a kiadóban. 4938

KNÉZICH KAROLY-utca 9. számú bérház eladó. Bővebbet Bonyhádi József, Kapa-u. 47. 4793

2 UTCÁRA SZÓLÓ bérpalota, 600 holdas birtok és négy kisebb bérház eladó. Cím: Moldován I., Kiss Ernő-utca 9. 4831

Ellátás.

KÉT 14 éves fiamat jobb uriháznál szeretném teljes ellátással az iskolai idején tartamára elhelyezni. Részletes ajánlatokat „Ellátás” jellegre a kiadóba kerek. 4011

Üzletek.

„GÖKUS” BÉRBEADÓ. Nyugalomba vonulás miatt, 1848. óta fenálló, város és megyeszerte ismert fűszer-, csemege- és vegyesáru-kereskedés, kedvező feltételek mellett, bérbeadó. Bővebbet özv. Fritz Józsefné Arad, Vargassy L.-u. 54. 4982

Különféle.

EGY ZOLD Ba esőköpeny, 44-es számmal ellátva, veszeft. A becsületes megtalálók kéréstik azt, illő jutalom ellenében, Boros Beni-tér 13. szám alatt átadni. 4970

ARANYBEVÁLTÓK az Arad... 4979

Arvereti hirdetés.

Kétő nő fiatal tenyész-ka f. hó 13-án délelőtt a nagymenyi piacon nyilvános árverésen eladni fog. 4979

Zarándbányai körjegyzőség.

1937-1918 kh.

HIRDETMEY.

A m. kir. miniszteriumnak az ammoniak, a kristályszóda és a marónátron forgalomba hozatalának szabályozásáról kiadott 1536-1918. M. E. számú rendeletét a következőkben tesszem kzhirré:

Az ammoniakszóda, a Kristályszóda és a marónátron forgalomba hozatalának szabályozásáról kiadott 2039-1917. M. E. számú rendelet kiegészítő részét alkotó jegyzékben foglalt ármegállapítás hatályát veszti és a jelen rendelet életbelépésének napjától kezdve a jelen rendelet kiegészítő részét alkotó jegyzékben megállapított legmagasabb árak lépnek életbe. Egyebekben az idézett 2039-1917. M. E. számú rendelet azzal a módosítással marad érvényben, hogy a kristályszóda (mosószóda), jegecsszóda) a gyártás az Olaj- és Zsírdeklügi Bizottság (Budapest, VI., Vilmos császár-ut 33. szám) útján tartoznak forgalomba hozni.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Az amoniakszódaért, kristályszódaért (mosószódaért, jegecsszódaért) és marónátronért (marószódaért, zsír-szódaért, lugkőért) követelhető legmagasabb árak a következők:

I. Ammoniakszóda 98-100 % o A viszontelárusító részéről történő eladásoknál: 50000 kg-on alul 1000 kg-ig 40 korona, 1000 kg-on alul 500

kg-ig 41 korona, 500 kg-on alul 100 kg-ig 43 korona, 100 kg-on alul 50 kg-ig 47 korona.

Ezen árak 100 kg. tiszta súlyra, csomagolás és levonás nélkül, helyt az eladó raktárhelyiségében értendők.

Kicsinyben való eladásoknál (a fogyasztóval való közvetlen forgalomban) 50 kg-on aluli mennyiségek eladásánál 60 fillér.

II. Kristályszóda (mosószóda, jegecsszóda.)

A gyökereskedő részéről történő eladásoknál bármely tételben 40 kor. Ezen ár 100 kg. tiszta súlyra, a gyökereskedő raktárában, csomagolás és levonás nélkül értendő.

A kiskereskedő részéről történő eladásoknál (a fogyasztókkal való közvetlen forgalomban) 64 korona.

III. Marónátron (marószóda, lugkő.) Kicsinyben való eladásnál (fogyasztóval való közvetlen forgalomban (csomagolással együtt értendő) 1 korona 20 fillér.

Arad, 1918. június 17.

Grein, főkapitány

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1918. év június hó 1-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyorsv. reg. (csak katonáknak) 8:01 Személyvonat délelőtt ... 11:18 Személyvonat este ... 8:48

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsv. d. n. (csak katonáknak) 1:25 Személyvonat este ... 8:20 Személyvonat reggel ... 6:45

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután ... 2:10 Személyvonat reggel ... 7:50 Személyvonat este ... 9:30

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este ... 7:18 Személyvonat délután ... 4:46 Személyvonat reggel ... 6:58

HABISNYA KLINIKA Arad, Ferdinánd-u. 8. sz. A harisnyák helyben 4 nap alatt készülnék. Rossz és levágtalan fejj másfél pár női harisnyából készítünk egy pár kifogástalan, jó harisnyát. Két pár rossz férfi harisnyából egy pár jó harisnyát. Ára párenként K 150., Vidéki megrendelések posta útján legpontosabban eszközöltetnek. 4971

Citromlé (mesterségesen) édesítve 1 lt. Kor. 16.— Málnavin málnalé (mesterségesen) édesítve 1 lt. Kor. 12.— Tearil valódi orosz teából rum zamattal 1 lt. Kor. 15.— A legfinomabb hazai gyártmányok. Ce-Ko-Werke Pozsony. Ügyes képviselők néhány helyre még felvételre.